

blevet vundet med Hensyn til Veiarbejds Udførelse i de Sogne, hvor det er bragt til Anvendelse, vilde de med mig føle, at den ærebe Indenrigsministers Bemærkninger ikke bør gaae upaaagtede hen. Naar han yttrede, at han var ganske enig i Omstændigheden af, at man anvendte Licitationer og Accordarbejde, men at det ikke var ønskeligt at udøve nogen Tvang i saa Henseende, saa forekommer det mig uretferdigt, at dette hans Argument er meget lidet betydnende ligeoverfor, hvad der ligger i det første Membrum af § 8, hvor det udtrykkelig udtales, at for Kjøbstædernes Vedkommende skal Anlægget og Vedligeholdelsen af Veiene fremtidigt skee enten ved Entreprise efter Licitation eller ved leiede Folk. Jeg indseer ikke, at der er nogen Grund til at være mere fintfølsomme med Hensyn til Anvendelse af Tvang overfor Landet end overfor Kjøbstæderne, saameget mindre som man i Regelen kan antage, at Kjøbstæderne dog holde deres Veie bedre end idetmindste mange Egne paa Landet, selvfølgelig fordi man der i det Hele er vant til at udføre større og mere omfattende Arbejder, og fordi man der har et mere gunstigt Terrain. Den første Sætning i § 8, hvor der er anvendt et ligesvem peremptorisk Bud overfor Kjøbstæderne, maa nofsom godtgøre, hvad der ogsaa blev udtalt af den høitærebe Indenrigsminister, at det er noget virkelig Godt og Nyttigt at faae Anlægget og Vedligeholdelsen af Veiene udført efter Licitation. Spørgsmaalet bliver nu altsaa, hvorvidt de Bestemmelser, der ere truffne i Lovforslaget, virkelig ere af den Art, at man kan antage, at denne gavnlige Maade at behandle Veiene paa vil nyde Fremgang. Jeg har nu ligeoverfor dem, der muligt maatte troe Saadant, fremhævet, at den Omstændighed, at en deel af Arbejdsdagene for Husmændene ville falde bort, naar man indfører Arbejde efter Licitation, let vil bringe Sagen i Tilbagegang. Den ærebe Minister førte ligeoverfor det saaledes af mig Anførte et Beviis for, at der virkelig for Hartkornbrugere vandtes Noget, saasnart Arbejdet blev udført efter Licitation, idet det da ikke blev Hartkornet alene, men tillige Formue og Velighed, der kom i Betragtning ved Afholdelsen af Omkostningerne

ved Arbejds Udførelse. Dette er nu meget sandt, men, hvis denne Omstændighed maatte føre til, at man anvendte Licitationsarbejde i Sognene, og, hvis den var nok dertil, saa vilde man selvfølgelig nu have Licitationsarbejde overalt; men uagtet dette virkelig vinde for Hartkornet, har Licitationsarbejdet jo dog hidtil kæmpet med de utroligste Vanskeligheder og med passiv Modstand, saa at det kun er i et indskrænket Antal Sogne, at man nu fastholder Licitation ved Biveienes Anlæg og Vedligeholdelse, og at man kan være sikker paa, at Sognene ikke atter ville vende tilbage til Naturalarbejde. Hvis alle Personer i Sognet skulde stemme om, hvorvidt den ene eller den anden Maade skulde anvendes ved Vedligeholdelsesarbejderne, da er jeg ganske sikker paa, at en saadan Bestemmelse som den, at Indsiddere og Husmænd kun skulde gjøre 2 Dages Arbejde istedetfor 3, naar der anvendes Licitationsarbejde, vilde gjøre Udslaget til Fordeel for dette, thi Indsiddere og Husmænd have jo den numeriske Overvægt i Sognene. Men da det jo nu engang ikke i nogen høj Grad er Skik at vælge Indsiddere og Husmænd til Sogneforstandere, kan man være vis paa, at de, der skulde paahyde, hvorledes Arbejdet skal udføres, nok vilde finde, at der vil afgaae dem Noget ved en Forandring, idet Indsidderne og Husmændene derved blive heldigere stillede, medens Hartkornet i Fremtiden vil komme til at bære Byrderne i samme Forhold som tidligere. Naar man nu derhos veed, med hvor ringe en Overvægt Licitationsarbejde er blevet gennemført paa mange Steder, saa kan det neppe nægtes, at en saadan Bestemmelse som den om Formindskelsen af Husmændenes Arbejdsdage i høj Grad kan lede til, at et andet Parti faaer Overhaand, og at altsaa den gode og hensigtsmæssige Maade at udføre Arbejdet paa gjør et Tilbagefald, og dette Tilbagefald frygter jeg meget, thi man maa ikke tænke sig, at det i Fremtiden vil kunne gaae som hidtil med at virke for Licitationsarbejds Udbredelse. Thi Amtsraadene skulle jo kun have et Tilsyn, hvad jeg iøvrigt i og for sig anseer for heldigt, og Politimesteren og Sognefogden skulle jo heller ikke have Noget med Sagen at gjøre, hvad jeg forresten ogsaa anseer for i og for sig heldigt.